

**Tervise
Arengu
Instituut**

Uimastite tarvitamise olukord Eestis

Katri Abel-Ollo

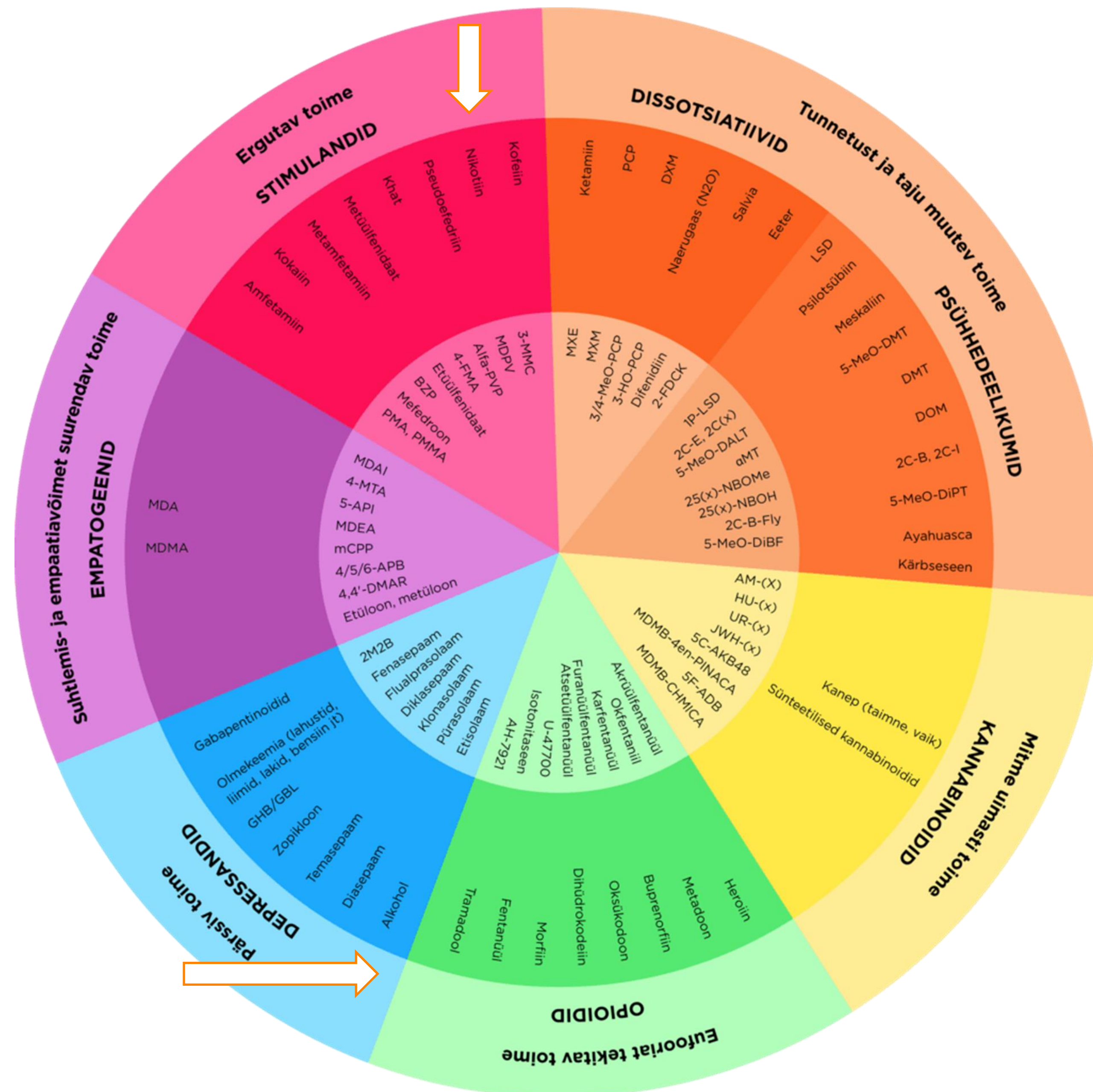
Uimastite ja sõltuvuste keskus

teadur

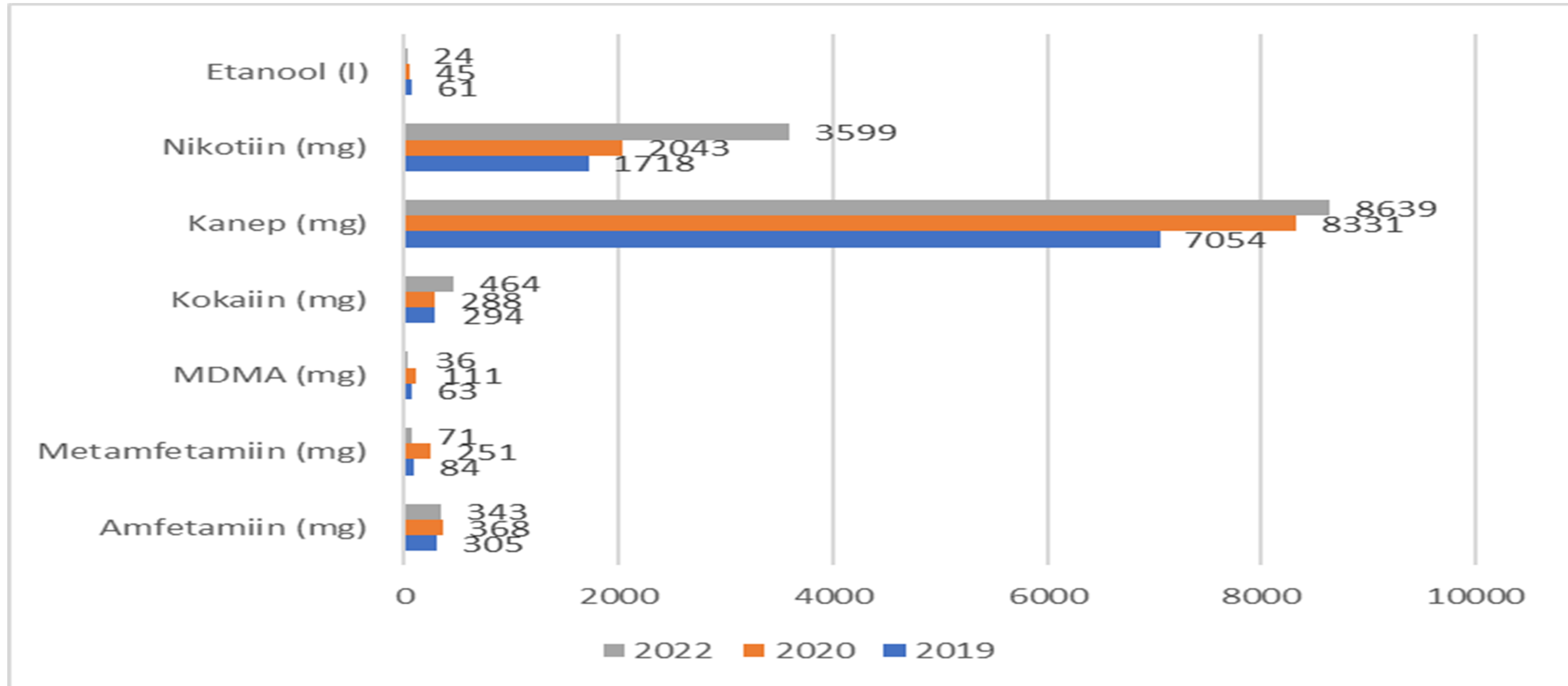
14.11.2023

Uimastid

- Uimastid mõjutavad närvisüsteemi toimimist.
- Uimastid mõjutavad inimese enesetunnet, käitumist ja ümbritseva maailma tajumist.

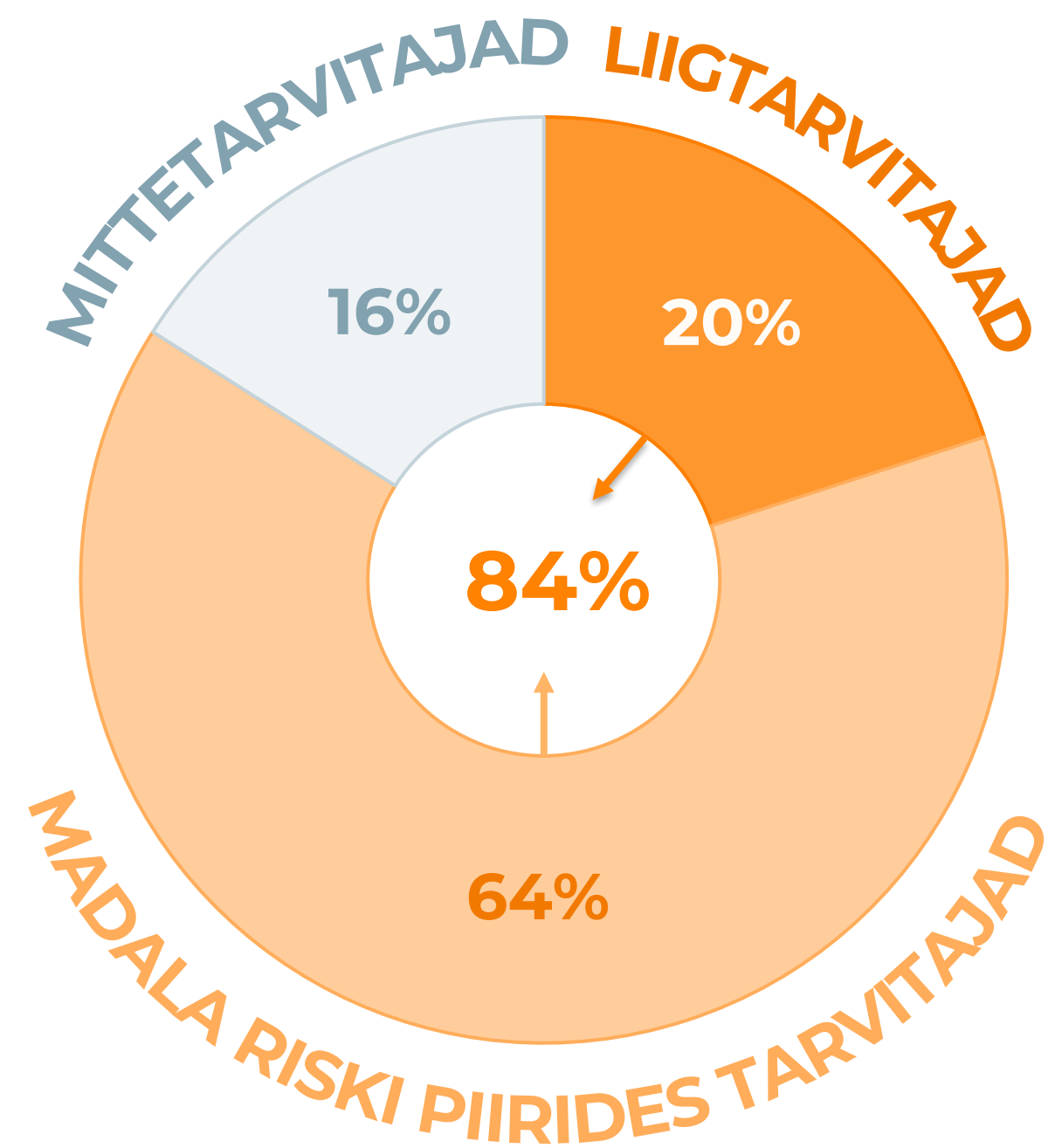
Uimastite tarvitamine

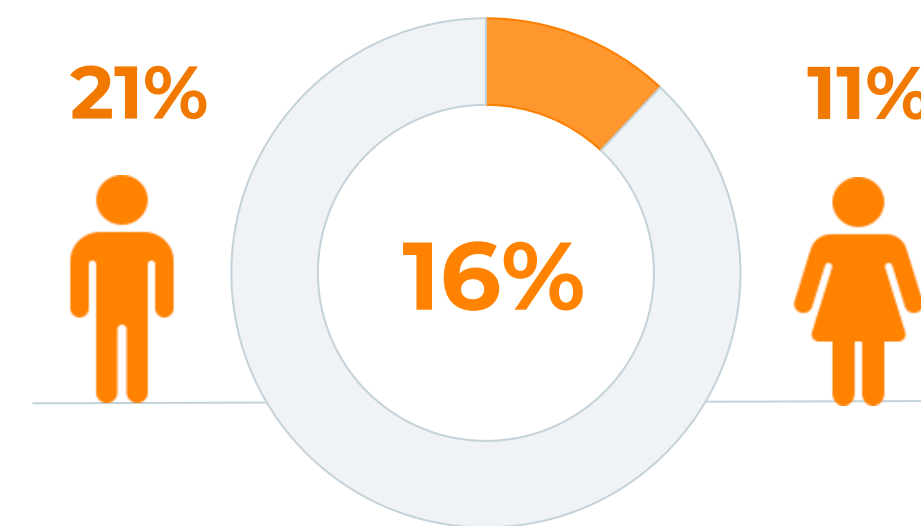
Joonis. Uimastite keskmine kogus Tallinna reovees uuritud perioodil 1000 elaniku kohta ööpäevas 2019, 2020 ja 2022 (NB! liitrid ja milligrammid)

Allikas: Tallina reoveeuuringud uimastite jääkide suhtes. 2019, 2020 ja 2022

Alkoholi tarvitamise levimus

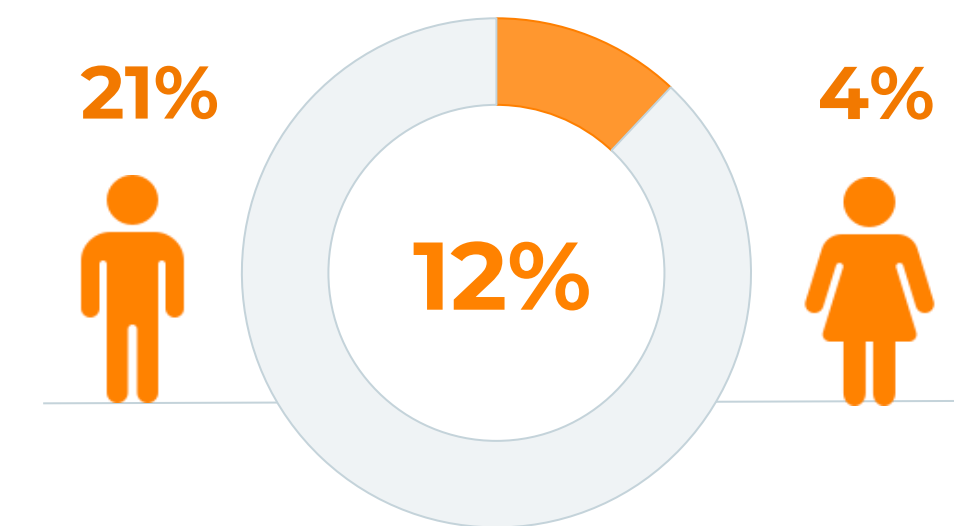

OHUSTAVAL TASEMEL TARVITAMINE

viimase 7 päeva jooksul alkoholi tarvitamine üle soopõhise madala riski piiri

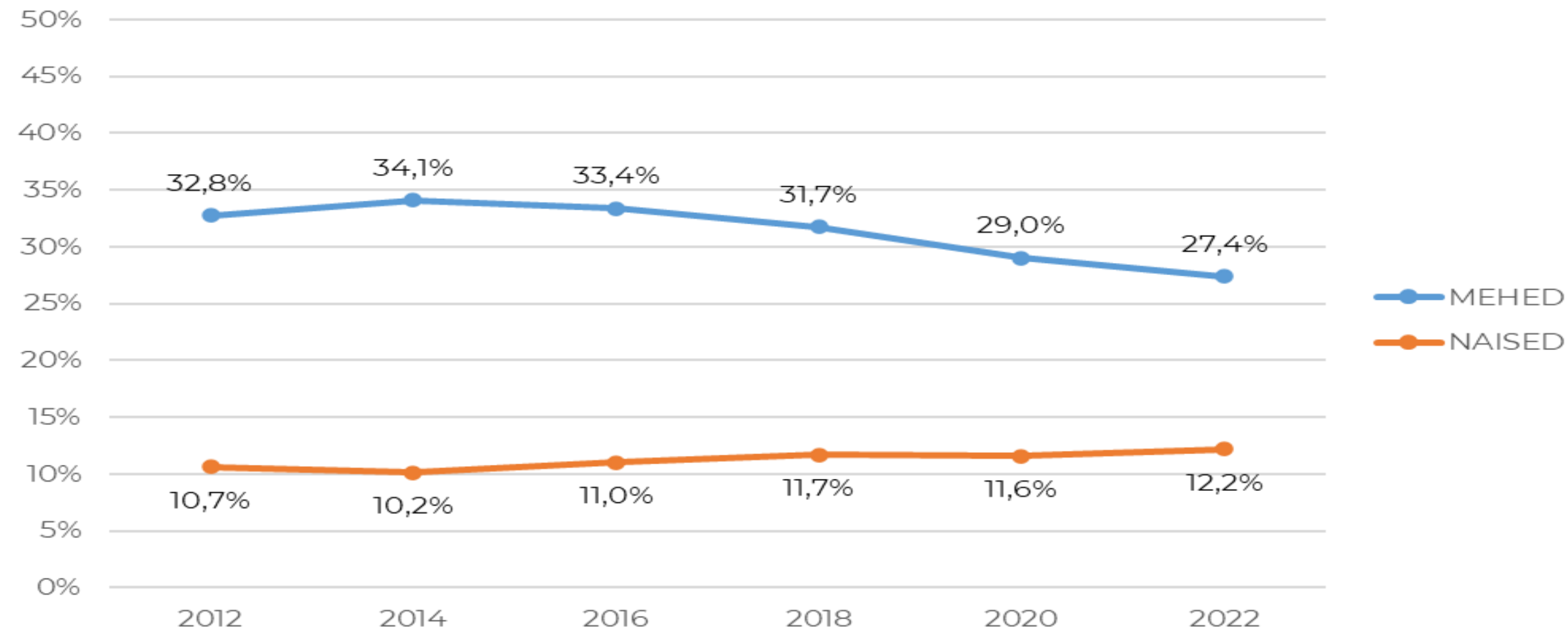
EPISOODILINE TUGEV TARVITAMINE

üle 6 ühiku alkoholi korraga tarvitamine korra nädalas või sagedamini

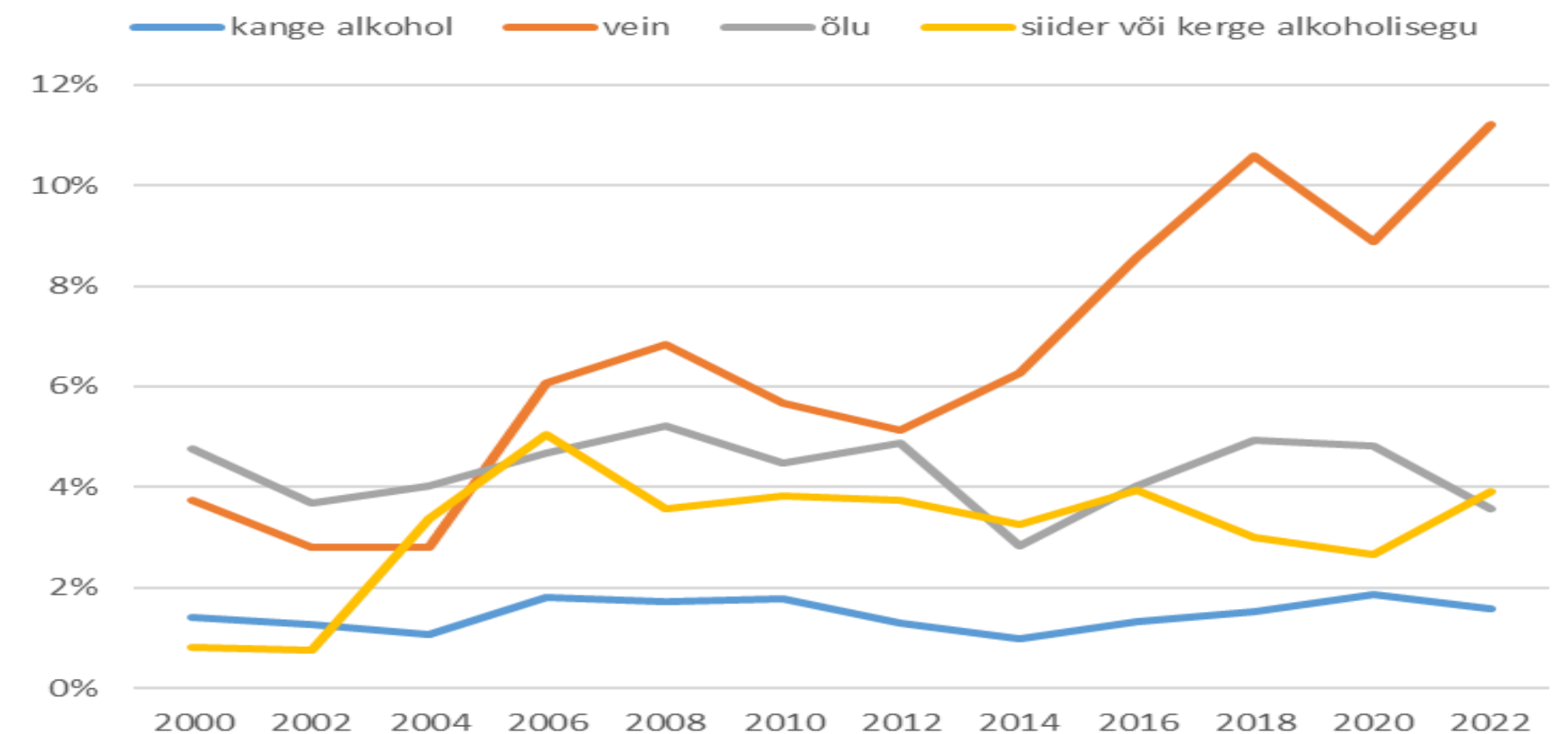
Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring. 2022.

Vähenenud on alkoholi liigtarvitajate osakaal meeste hulgas

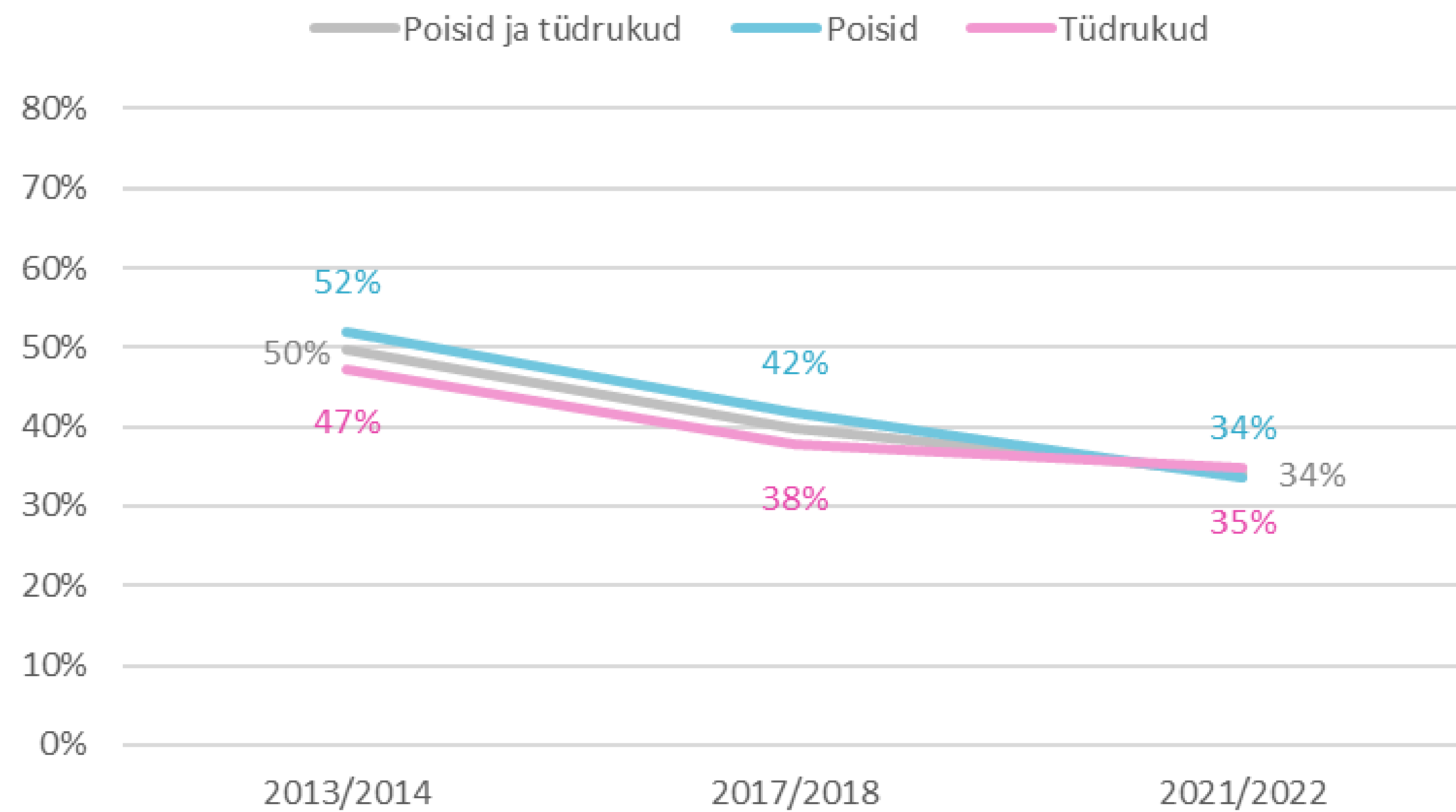
Joonis. % vastajatest, kellel esineb viiteid alkoholi liigtarvitamisele
Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring. 2012–2022.

Regulaarsete veinitarvitajate osakaal on naiste seas oluliselt suurenenud

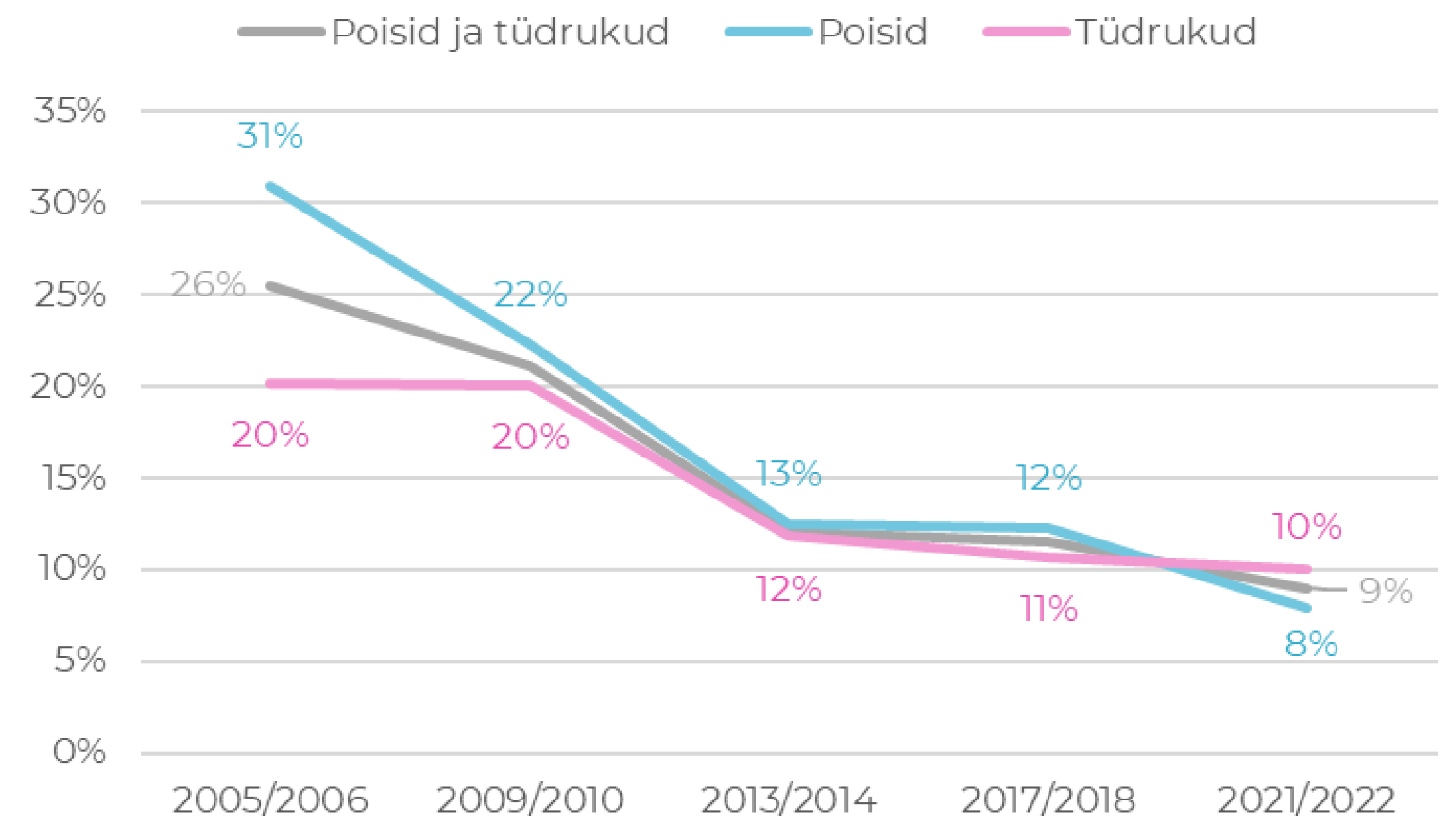

Joonis. Mõned korrad nädalas või sagedamini alkoholi tarvitanud 16-64-aastased naised alkoholi tüübi järgi 2000–2022
Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring .2000–2022.

Noored ja alkohol

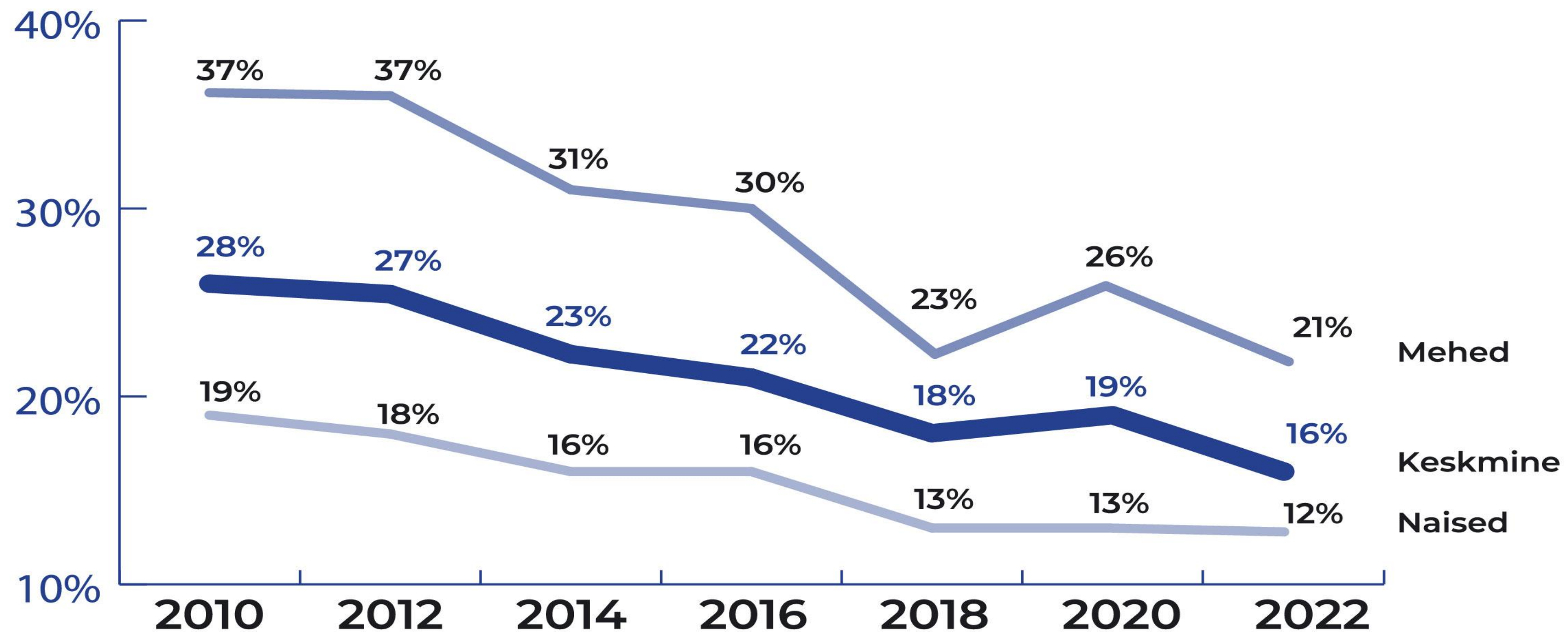
Joonis. 11–15-aastaste elu jooksul alkoholi tarvitamine (%)

Joonis. 11–15-aastaste elu jooksul 2 või enam korda purjus olemine (%)

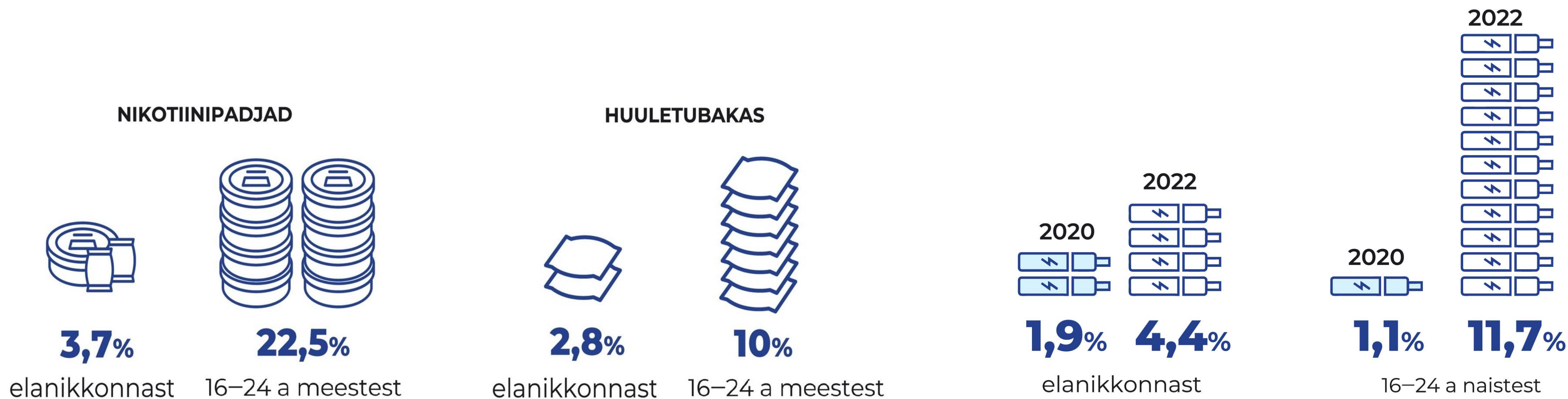
Allikas: Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuring (11-15-aastased). 2013–2022

Sigaretide igapäevasuitsetajaid jääb järjest vähemaks

Allikas: Eesti Täiskasvanud Rahvastiku tervisekäitumise uuring. 2010–2022

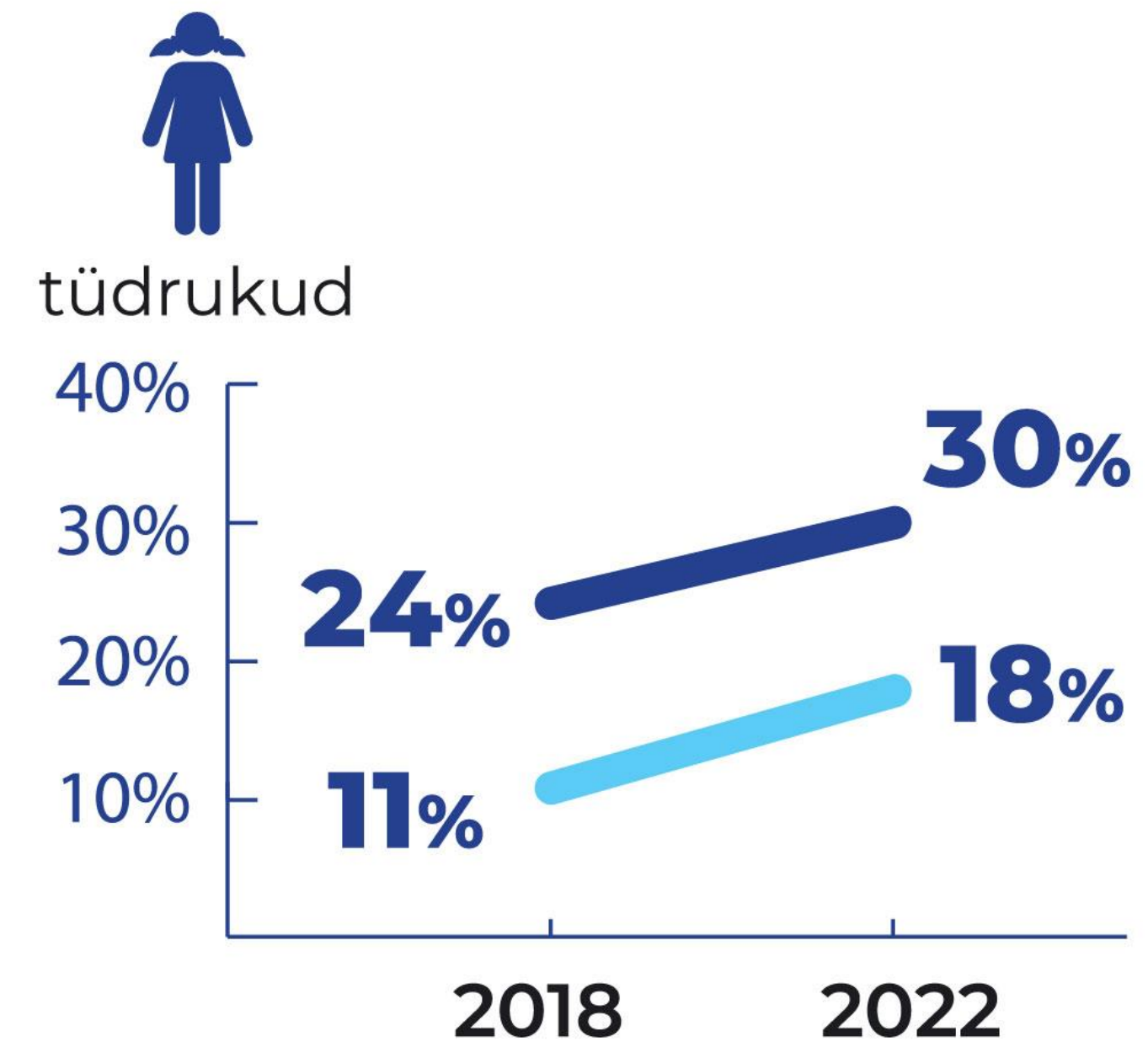
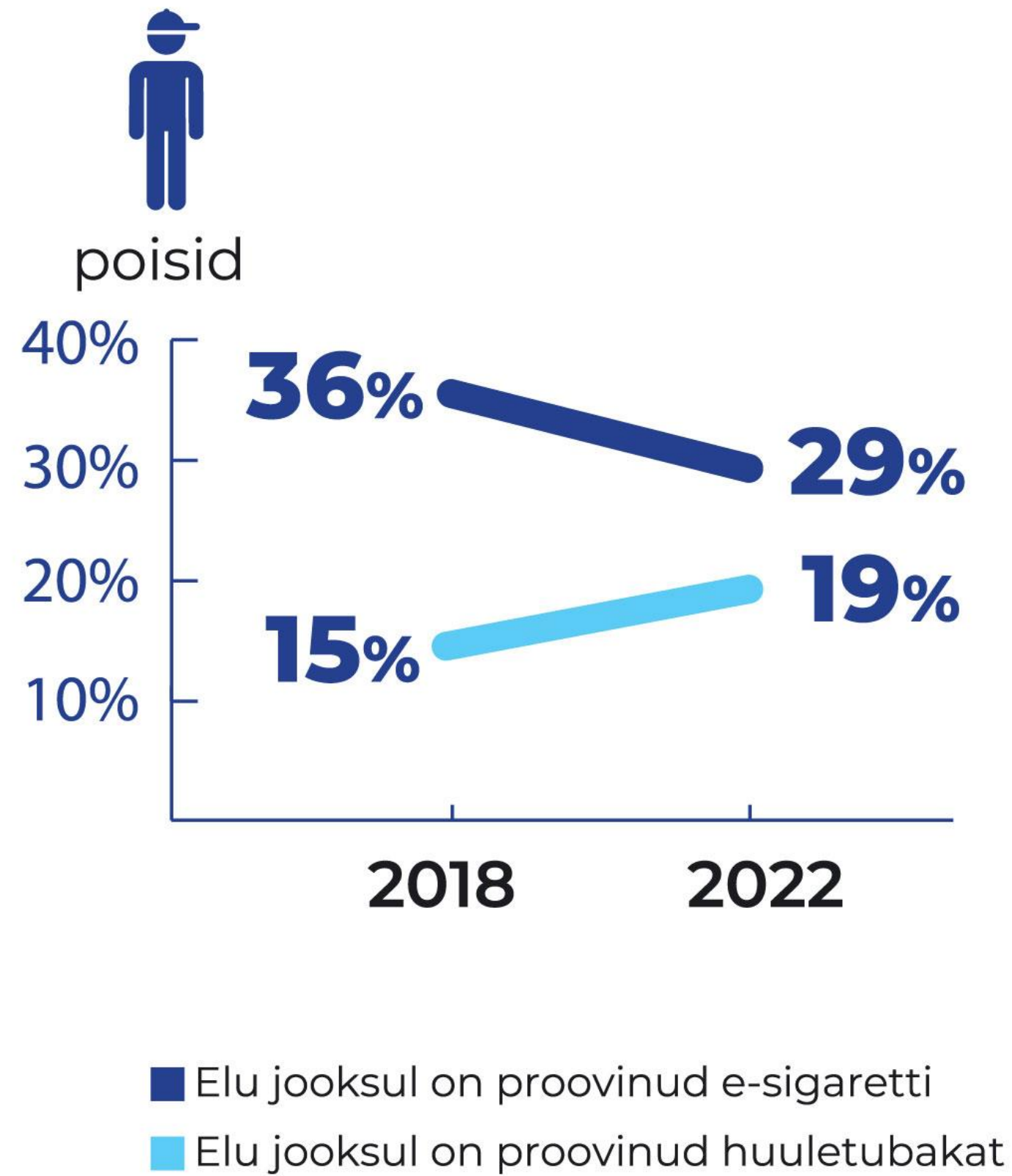
Alternatiivsed nikotiinitooted on levinud eelkõige nooremas vanusegrupis

*Vähemalt mõned korrad kuus nikotiinipatja või huuletubakat tarvitavate osakaal

*Iga päev e-sigaretti tarvitavate osakaal

Kooliõpilaste seas on levinud e-sigareti ja huuletubaka tarvitamine

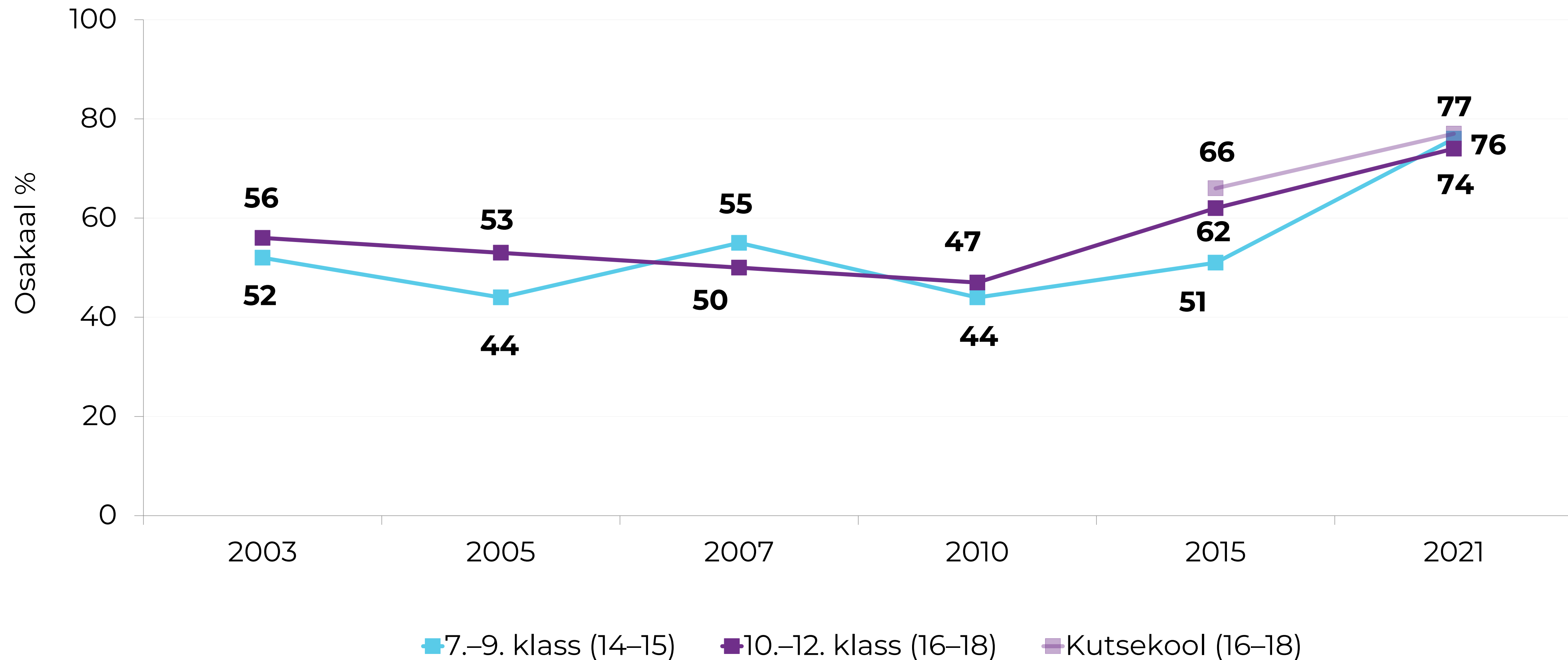

Allikas: Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuring. 2018, 2022

Narkootikumide tarvitamine

- Veerand (**25%**) Eesti täiskasvanud elanikest on tarvitanud elu jooksul mõnda narkootilist ainet, kusjuures **7%** oli teinud seda viimasel aastal ja **3%** viimasel kuul.
- Kõige sagedamini tarvitavad ained on eelkõige **kanep** ja stimulandid (amfetamiini, ecstasy ja kokaiini) (TUKU 2018)
- 31% noortest (14–18) proovinud elu jooksul mõnda narkootikumi, neist **75%** on teinud seda korduvalt.
- Narkootikumi tarvitanud noored proovisid seda esimest korda keskmiselt 15-aastaselt.
- Kõige enam levinumad ained on kanepitooted ja sissehingatavad ained (nt bensiin, liim, lakk, lahusti).
- Küsitlusele eelnenud nelja nädala jooksul tarvitas kanepitooteid noortest **7%** ning muid narkootikume **3%** (noorteuuring 2021).

Narkootikume (sh kanepit) korduvalt tarvitavate noorte osakaal tõuseb

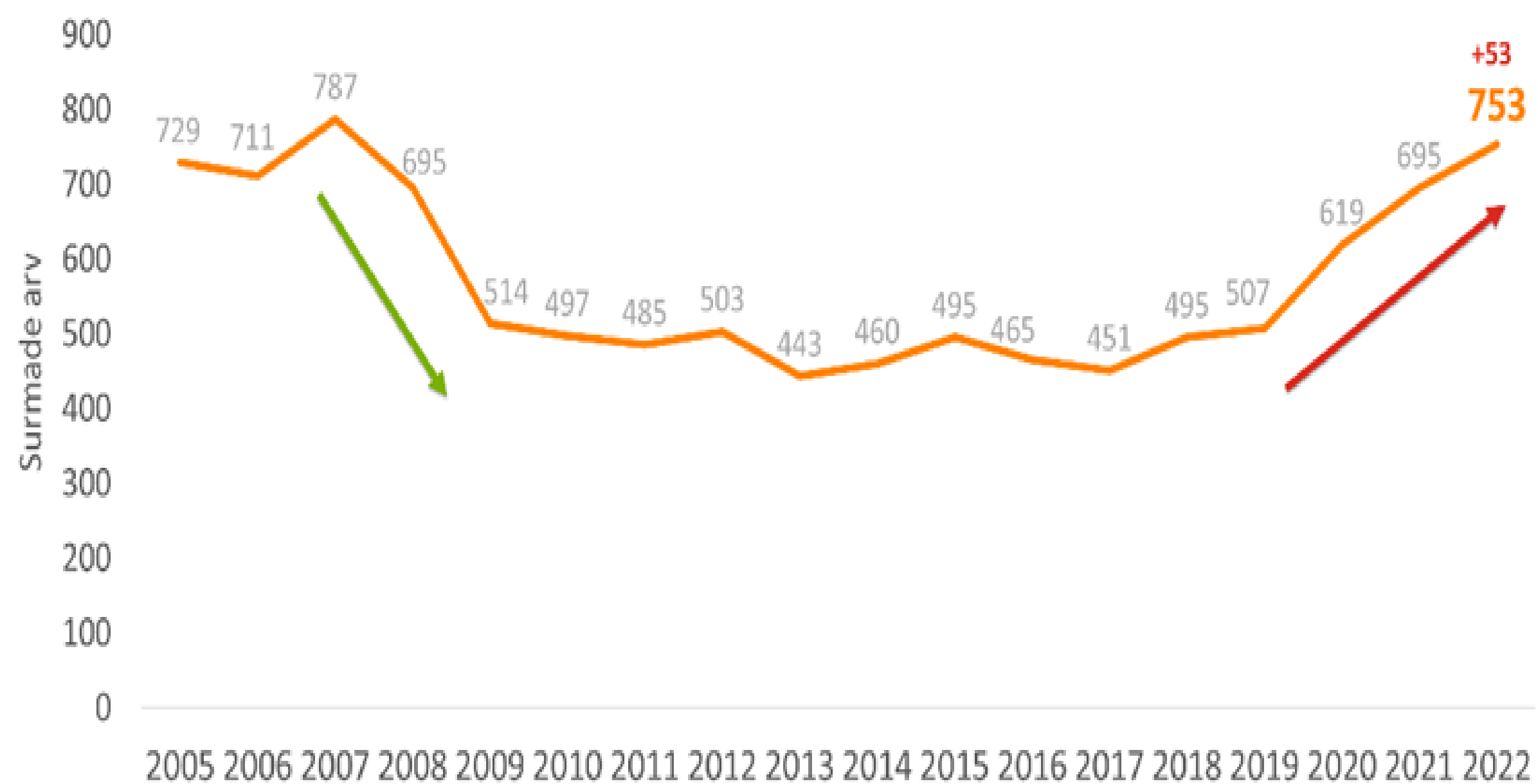

Joonis. Noored, kes on elu jooksul mitmel korral narkootikume (sh kanepit) tarvitanud, uuringurühmade kaupa, 2003–2021
(NB % elu jooksul narkootikume tarvitanud noortest)

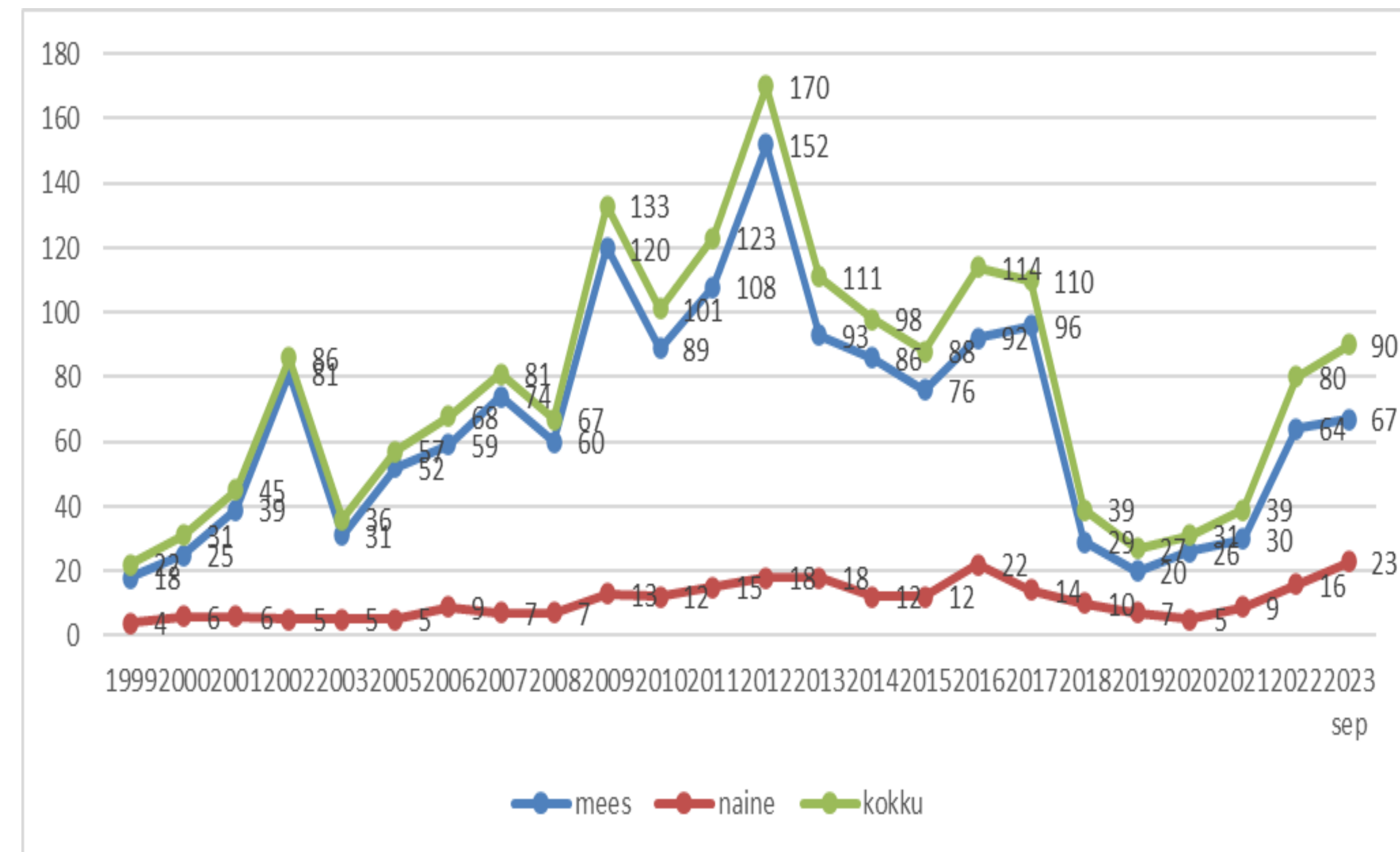
Allikas: Eesti noorte seksuaaltervis: teadmised, hoiakud ja käitumine. 2021

Uimastite tõttu suuremus Eestis

Alkoholitarvitamisega seotud haigustest põhjustatud surmad (2005-2022)

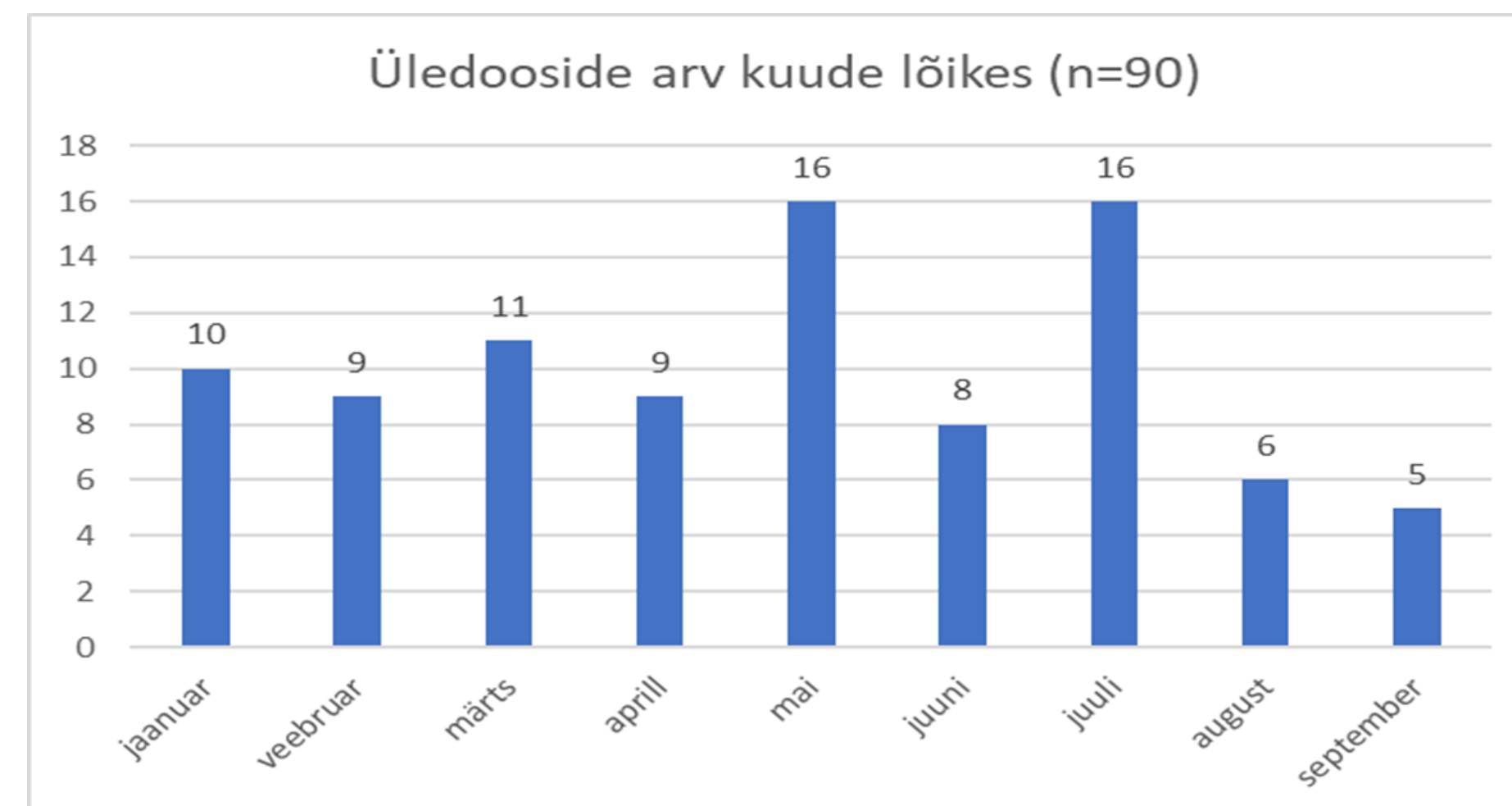
Narkootikumidega seotud mürgistusurmad 1999–2023 (sep)

Allikas: Surma põhjuste register. 2023

Narkootikumidega seotud mürgistussurmamad 2023

- Kokku 90 juhtu (67 meest, 23naist)
- Keskmise vanus 37,3 (17-78)
- Nitaseenidega seotud 50 juhtu (protonitaseen, metonitaseen)
- Kokku kuus juhtu vanuses 17-22

2023	ei	Mees	2	19 Eesti	X42.0	T40.3	metadoon, THC-COOH, bromasepaam, diasepaam, pregabaliin, ksülometasoliin
2023	ei	Naine	3	22 Eesti	X42	T40.3	2-FDCK, eutüloon, metadoon, kodeiin, tramadool, diasepaam, metoprolol, bupropioon, tsitalopraam, pregabaliin
2023	ei	Mees	3	17 Eesti	X42.5	T40.4	fentanüül, oksükodoon
2023	ei	Mees	4	22 Eesti	X42	T40.3	metadoon, tramadool, morfiin, naloksoon
2023	ei	Mees	5	18 Eesti	X42	T40.4	protonitaseen
2023		Mees	7	20	X41	T43.6	MDMA

Lõpetuseks

- Enamik meie Eesti täiskasvanud inimestest ja noortest ei tarvita sõltuvusaineid.
- Probleemiks on uimasteid tarvitavate inimeste jätkuv ja järjest süvenev tarvitamiskäitumine.
- Eesti ei saa endale lubada elujõus inimeste haigestumist ja suremist uimastite tõttu. Iga inimene loeb!